

MÁJ 1/2 IVOT S KOŤMI - 4.

Pondělá, 17. června 2022

MOJE ZAČÁTKY V SEDLE - Zprvu jsem na jízdu chodila jen pracovat a starat se o koně. Ale po čase jsem postupně dostávala inštruktory naučit se na koních jezdit. Kobyly přišly z vyjímkami a musely se na dvoře vykrokovat. Pravidlo, se musely před konem rozhábat, rozehat a naopak po dvoře zklidnit a vydechovat, se popisuje stručně - "kde stáje, krokem do stáje. Vrata byla zavřená a tak mne cvičitel vysadil na štáchu, vlastní mi jen pomohl radou, jak nasednout.

Heslem

buvalo "kdo na koně - než vylezeš se s jím, nemáš na něm co dělat. Jen na koně neosedlaně nebo na mladé remoty (= káň na začátku v cviku) se jezdec nechává vysadit. Měla jsem tedy za úkol kobyliku vykrokovat těm, a se na ně budu v kroku projíždět po dvoře. Zná - to jednoduše, ale koně poznají, kdo si s nimi rád a kdo ne, a chodit sem tam po dvoře není zrovna pro koně záživná. Štácha se procházela, jak si sama zmanula, otáčími jsem jí - sice naznačila, kam bych chtěla, ale nohama jsem s ní komunikovat neuměla.

Po

chvíli se měla ujala Alena a vysvětlila mi zásady správného sedu v sedle. Paty dolů, špičky ke koni, to jezdcí poprvé připadají nepohodlné a nemožné. V podstatě neplatí - doslova, a byste měla-li má-t nohy vyvrácené dovnitř, ale "špičky ke koni" je povel, který upozorňuje začátečníka jezce, a se nemají cpát ke koni paty a držet se jimi koně.

Tak

jako první jízdy na kole je důležitá rovnováha, ovšem káň na rozdíl od kola se, stručně řečeno, pod jezdcem kolébá a kroutí. Dochází k vlivu vlevo a vpravo, nahoru a dolů (to se využívalo v rámci hiporehabilitaci, kdy tyto impulzy ze strany koně - povzbuzují - reakce u pacientů s pohybovými potížemi). Na koni se tedy nedržíte patami, ale koleny a stehny, a sed v sedle je podepřený těm, a se se nohama opíráte do těmen.

Tak

jako se člověk učí chodit a později plavat nebo tančit, jde o to, aby vaše tělo reagovalo automaticky a drželo rovnováhu, takzvaně "jezdec jde s pohybem". Teorie je to jasná, v praxi složitá. Kdy jsem se srovnala dle pokynů (včetně "žárnat záda"), měla jsem ještě pobázet koně do pohybu tlakem holení, otáčími v rukou těm - dit koně a sledovat kam jdou ostatní - koně! Samozřejmě jsem se nevyvarovala chyby každého začátečníka, který mu dají - do ruky otáčí "otáčími si k rovnováze nepomáháte, nejsou to držadla.

Začala

jsem tedy těm, a se mi na pár minut přišli koně k vykrokování, nebo naopak jsem s ostatními vyjela ze dvora na kolbičku a to s ostatními objela několikrát dokola, než si koně ode mne vzal lepší jezdec. Pověly a připomínky typu "sedá - na tom jak bábba na hrnci" nebo "jako pytel brambor", ale také konkrétně: paty od koně, klidně ruce, narovnej se atd., mne neustále smávaly do toho zprvu neudržitelného, ale správného sedu.

V době,

kdy jsem se učila ovládat koně v kroku, jsem nejčastěji jezdila na štáchu. Musela jsem jít - dávat v rozdílu pobádky, aby se za ostatníma necourala, sama od sebe se nesnažila držet tempo ostatních koně. Ale flegmatik nebyla, proto se stačila cokoli nezvyklého, zahoučíná - vlaku, let ptáčka, a hned měla zájemku se zleknout a poskočit nebo uskočit do strany a provádit mou pozornost. Jedna taková máj - neschopnost zareagovat na štáčinu uskočená - neskončila jen zakymáceně se v sedle, ale začala jsem sváť první - pájd. Od té doby jsem učila v dála, jak nejlépe má - u dopadnout "na zem. Nahoru nepoletěm a dole má najdou" dalo se to

vydráčet a začertovat - mám v půlce jezdeckou spojenou s parautismem.

Pád

mne neodradil od dalšího ježdění (to bych neměla o něm psát), ale teprve s odstupem let si uvědomím, že jsme měli v jinou věc jít, než vhodného vybavení. Dnešní ochranné přilby, chrániče páteře, jezdecké rukavice a o tom všem se nám ani nesnilo. My byli šťastní, když se nám podařilo koupit jezdecké gumovky.

Předpokládám,

že jsem udělala v kroku nějakou zlepšenou, protože jsem po nějakém úseku začala dostávat únavu. Hned poprvé se mi přihodilo, že si úleva usmyslela vyvést se ve sněhu. Na to, že má na zádech sedlo a na něm má, nebrala ohled. Je to zvláštní pocit, když pod lověkem pomalu klesá k zemi!

Volali

na mě, že ji nesmím nechat se vést, protože by rozbila sedlo (sedla mají v sobě dřevěnou kostru a tato kostra se dá zlomit). Ale jak to mám udělat? Nepoužít otáček, nedovolit jí, aby položila hlavu na zem. Když se nemůže vést, pokud se na zem nepoloží celá (to jsem se o dost let později směla plavení poněkud hřebci Goldanovi a chtěl se vyvést v rybníku, ale nedokázal to, musel by strčit hlavu pod hladinu).

Košatí

hlava je taková sama od sebe a je těžší, když jí máte udržet ve vzduchu proti větru, ale vyhrála jsem, kobyla zase vstala, já na ni mohla znovu nasednout. Dostala jsem ji pak často a už má opakovaně její pokusy se vyvést nezaskočilo a v jinou se mi podařilo zabránit v ulehnutí těm, že jsem ji na sněhu nenechávala postávat.

Nakonec

jsem postupně měla láhev povozit se na všech mstných koních. Nejraději jsem měla Toulku. Pokud jsem mohla (stáj byla uklizená, koně nakrmení), vlezla jsem si do jejího boxu, sedla si na stájek a povádala si s ní, nebo jí krmila cukrem nebo tvrdými rohlíky. Lábila se mi její ušlechtilá hlava, vysoká kohoutek, rovná hřbet i sympatické chování bez zlozvyků. Později, což jsem edbářem děj, začala Toulka v hájích z našich sedmi koní, nejde, nastalo začátek do chovného stáje a založila tam jednu z rodin tohoto chovu.

Intuice

jsem si vybrala z maňkovské stáje nejlepšího koně?

Potřásko

mne, že Toulka byla první kůň, na kterém jsem klusala. Rukama jsem se musela držet krávněho menu martingalu, abych jí necukala otáčkami v hubě. Natřásko jsem se na koni jak pytel brambor, nedařilo se mi vysedávat lehký klus, padala jsem do sedla v nevhodnou dobu, nedělala správně takt. Druhý den má dost bolel natleň zadek, ale podstatné bylo, že už jsem se mohla začastit v cviku s ostatními, krok, klus, změna směru, cviky na koni za jízdy; jenom když ostatní cvíčili i dokonce skákali překážky, musela jsem se držet ve vzdálenosti - ašisti kolbiť a krokovat.

Vysvětlení

ty cviky na koni a museli jsme pustit otáčku z rukou, a cvičit nejprve uvolňovací cviky, například kroužit rukama v zápěstí, v lokti nebo celými pažemi (v přední části nohou šlo o houpání nohama v kotníku a kolenní), pak třeba předklánění se na pravou a levou plec koně, snažit se kolena zvednout a k bradě, otáčit se v sedle tak, že jezdec sedá vždy k hlavě koně, nejzdatnější se mohli pokusit stoupnout si na sedlo.

Koně

šli v přední části za sebou a trpělivě snášeli na je podivné jedné. My zas se snažili být zpřeměnáti např. klus bez používání těmen, abychom se drželi v celém kolenní

neopřeměním nohou o těmeny.

Na
Mařkov jsem si užila i svou první vyjítku po loukách a cestách mezi poli,
poprvé jsem začala, jak je krajina krásná; z koškatého hřbetu. Jela jsem na
štěpě. Uměla jsem tedy ovládat koně v kroku a v klusu, a těžila se,
že se budu učit cvičit.

Ale
k tomu už nedošlo...

Jednoho
dne jsme přišli na Mařkov a ve stáji nebyl ani jeden kůň!

Jezdecký
klub Mařkov byl zrušen a sloučen

s druhým
klubem státního statku Cheb v Hájích.